2022. október 6., csütörtök

P9_TA(2022)0355

Az űrforgalom-irányítás uniós megközelítése – Uniós hozzájárulás egy globális kihívás kezeléséhez

Az Európai Parlament 2022. október 6-i állásfoglalása az EU űrforgalom-irányítási megközelítéséről – Uniós hozzájárulás egy globális kihívás kezeléséhez (2022/2641(RSP))

(2023/C 132/14)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének „Az űrforgalom-irányítás uniós megközelítése – uniós hozzájárulás egy globális kihívás kezeléséhez” című, 2022. február 15-i közös közleményére (JOIN(2022)0004),

— tekintettel a globális űrgazdaság alapelveinek meghatározásában való európai részvételre vonatkozó iránymutatásokról szóló, 2020. november 11-i tanácsi következtetésekre,

— tekintettel a „Cselekvési terv a polgári, a védelmi és az űripar közötti szinergiákról” című, 2021. február 22-i bizottsági közleményre (COM(2021)0070),

— tekintettel a Világűr Békés Célú Felhasználásával foglalkozó ENSZ-bizottságnak az űrtevékenységek hosszú távú fenntarthatóságára vonatkozó, 2019. június 20-i iránymutatásaira,

— tekintettel az űrforgalom irányításával kapcsolatban a Bizottsághoz intézett kérdésre (O-000035/2022 – B9-0022/2022),

— tekintettel eljárási szabályzata 136. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság állásfoglalási indítványára,

A. mivel az űrforgalom-irányítás stratégiai jelentőséggel bír az Unió számára, és hozzájárul a világűrbe való eljutás, az onnan való visszatérés és a világűr használata biztonságos, védett és autonóm voltának garantálásához, a világűr hosszú távú fenntarthatóságának garantálásához, valamint az uniós űripar folyamatos versenyképességének előmozdításához és biztosításához;

B. mivel az elmúlt években jelentősen nőtt az űrtevékenységek, a pályán keringő műholdak, valamint a törmelékek száma; mivel ez a fejlemény a keringési pályán végzett műveletek biztonságát és a világűr fenntarthatóságát fenyegető kockázatok exponenciális növekedéséhez vezetett; mivel ez potenciálisan veszélyezteti az uniós űrprogram komponensei által nyújtott szolgáltatásokat;

C. mivel új ipari tendenciák jelentek meg, amelyek a világűr felhasználásával kapcsolatos kereskedelmibb megközelítések és az űrágazatba újonnan belépő nem állami szereplők megjelenéséhez, valamint úgynevezett megakonstellációk tervezett és folyamatban lévő, földközeli pályára állításához és más kereskedelmi tendenciákhoz, például az űrbányászathoz vezettek;

D. mivel számos technológia megbízható megoldásokat kínál az űrforgalom, a forgalmi torlódások és az ütközési kockázatok tekintetében; mivel számos uniós innováció, valamint a hulladék azonosítására és nyomon követésére irányuló magán- és állami kezdeményezés került kidolgozásra; mivel az űreszközök (automatizált) ütközéselhárítása, az űrszemét keletkezésének megelőzése, az űrszemét csökkentése és hatásainak mérséklése, valamint az űrszemét eltávolításának technikái hatékony eszközök, amelyekhez megfelelő szabályozási és végrehajtási keretre van szükség;

E. mivel az uniós űrprogram tartalmaz egy világűr-megfigyelési komponenst, amely magában foglal egy, az űrmegfigyelésre és a Föld körüli pályán haladó objektumok nyomon követésére szolgáló (SST) alkomponenst, amely az űrforgalom-irányítás operatív pillérét képezi;

F. mivel a többi (közlekedési) ágazattól eltérően az űrforgalom-irányításra vonatkozó részletes szabályokat és műszaki előírásokat tartalmazó átfogó nemzetközi szabályozási keret nem létezik ugyanolyan mértékben, hanem önkéntes iránymutatásokra korlátozódik;

1. üdvözli „Az EU űrforgalom-irányítási megközelítése – Uniós hozzájárulás egy globális kihívás kezeléséhez” című közös közleményben felvázolt tervezett intézkedéseket;

2. üdvözli az űrágazatban a közelmúltban bekövetkezett fejleményeket, melyek eredményeként új vállalatok léptek be a piacra, valamint az uniós űrprogram különböző komponensei által nyújtott szolgáltatások piaci elterjedését;

3. hangsúlyozza, hogy az űrműveletek és az űripari szereplők számának növekedése, valamint a műhold-konstellációk méretének példátlan növekedése olyan mennyiségi szempontok, amelyek komoly kihívást jelentenek, és amelyeket kezelni kell, különösen megelőző intézkedések, valamint fejlett, automatizált technikák, például automatizált ütközéselhárítás kifejlesztése és alkalmazása révén; e tekintetben kiemeli, hogy a mesterséges intelligencia, a nagy teljesítményű számítástechnika és a gépi tanulás a szükséges automatizálási és nyomon követési folyamatok alaptechnológiái;

4. rámutat arra, hogy az űrforgalom megfelelő irányításához mennyiségi mérőszámokon és mérőeszközökön alapuló adatokra van szükség, és e célból szükség van az érzékelők számának és minőségének növelésére, a megbízható adatmegosztásra, valamint az űrszemét tekintetében elérendő előrelépésre is;

5. hangsúlyozza, hogy az űrágazat fejlődése megköveteli, hogy az EU stratégiai és ambiciózus megközelítést alkalmazzon, amely kiterjed a szabályozási szempontokra, a nemzetközi dimenzióra, valamint az űrmegfigyeléssel és a Föld körüli pályán haladó objektumok nyomon követésével kapcsolatos (SST) szolgáltatásokra;

6. hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani az űrforgalom-irányítás nemzetközileg elismert meghatározását annak érdekében, hogy valamennyi paramétert egységesen értelmezzék, és ezáltal hozzájáruljon az űrműveletek biztonságához az egyre zsúfoltabb űrben;

7. úgy véli, hogy a biztonságos és védett űrműveletek garantálása érdekében az űrtevékenységekre vonatkozó egyértelmű szabályozási keretnek kell az űrtevékenységekre vonatkozó uniós szintű egyenlő versenyfeltételek, valamint a világűrre vonatkozó kötelező erejű uniós jogszabályok átfogó keretének alapjául szolgálnia; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki uniós szabályokat, szabványokat, műszaki előírásokat és iránymutatásokat, és aktívan mozdítsa elő ezeket a szabályokat nemzetközi szinten;

8. hangsúlyozza, hogy a biztonságot és a védelmet már a tervezési szakasztól fogva figyelembe kell venni, a hordozórakétáknak és az űrtechnológiai eszközöknek a beépített fenntarthatóságon kell alapulniuk, a jelenlegi bevált gyakorlatokat és iránymutatásokat nem használják ki kellő mértékben, valamint hogy a széttagoltság nem segíti elő a hatékony, nagyléptékű megközelítést; hangsúlyozza, hogy ezeket a változtatásokat gondosan és egyértelműen kell megfogalmazni a gyors nemzetközi elterjedés támogatása és az űrágazatra nehezedő túlzott adminisztratív terhek megelőzése érdekében;

9. felhívja a Bizottságot, hogy vegye figyelembe mind a polgári, mind a védelmi/biztonsági igényeket, értékelje az űrforgalom-irányítás fejlesztésének az európai állami és magánszereplőkre gyakorolt hatását, valamint konzultáljon az Unión kívüli érdekelt felekkel is;

10. felhívja a Bizottságot, hogy az Unió autonómiájának sérelme nélkül lépjen kapcsolatba harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel;

11. felhívja a Bizottságot, hogy javítsa az űrmegfigyeléssel és a Föld körüli pályán haladó objektumok nyomon követésével kapcsolatos szolgáltatásokat az összegyűjtött adatok, a visszatérés és a széttagoltság elemzése tekintetében, és fejlessze tovább az uniós SST-adatbázist, ideértve az űrobjektumok feltárt, katalogizált és előre jelzett mozgását is;

12. hangsúlyozza, hogy támogatni kell a jobb SST-képességek fejlesztését, és fel kell lendíteni a kutatást és az innovációt az űrforgalom-irányítás területén;

13. hangsúlyozza, hogy az űrszemét égető probléma, és hogy sürgősen szükség van űrszemét-műveletekre; felhívja ezért a Bizottságot, hogy a Horizont Európa, a Cassini–Huygens űrkutatási küldetés, valamint kísérleti projektek, többek között a különböző uniós programok és nemzeti alapok, valamint – a lehetőségekhez mérten – az Európai Űrügynökség forrásai közötti szinergiát és azok ötvözését is megvalósító kísérleti projektek révén továbbra is fektessen be a szemetet csökkentő technológiák kutatásába és alkalmazásába, kihasználva a kutatási és innovációs tevékenységek uniós finanszírozására rendelkezésre álló valamennyi lehetőséget;

14. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen meg minden politikai és diplomáciai erőfeszítést, beleértve az ENSZ-szel való együttműködést is, hogy átfogó nemzetközi megközelítést dolgozzon ki a közös normák és szabályok alkalmazására, valamint a konkrét űrforgalom-irányítási megoldások globális szintű végrehajtására vonatkozóan;

15. ösztönzi a Bizottságot, hogy segítse elő az EU részvételét az ENSZ mentési megállapodásában ([1]), az űrobjektumok által okozott károkért való nemzetközi felelősségről szóló egyezményben ([2]), valamint a nyilvántartásba vételről szóló egyezményben ([3]);

16. felhívja a Bizottságot, hogy 2024 előtt tegyen javaslatot az űrforgalom-irányításra vonatkozó jogszabályokra, többek között a rendszerirányításra és a javasolt ügynökség, az Európai Unió Űrprogramügynöksége feladataira vonatkozóan, valamint a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret és a jelenlegi uniós űrprogram félidős felülvizsgálata alapján az űrforgalom-irányításnak a következő űrprogramba való integrálására;

17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Tanácsnak és a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

([1]) Megállapodás az űrhajósok megmentéséről, az űrhajósok visszatéréséről és a világűrbe indított tárgyak visszatéréséről (1967).
([2]) Egyezmény az űrobjektumok által okozott károkért való nemzetközi felelősségről (1971).
([3]) Egyezmény a világűrbe indított tárgyak nyilvántartásba vételéről (1974).